

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ త్రిపంచాశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ త్రిపంచాశః సర్గః ॥

ససైన్యస్య వజ్రదంష్ట్రస్య యుద్ధాయ ప్రస్థానం వానరాణాం రాక్షసైః సహ
యుద్ధం వజ్రదంష్ట్రేన వానరాణామంగదేన రక్షసాం చ సంహారః

ధూమాక్షం నిహతం శ్రుత్వా రావణో రాక్షసేశ్వరః |
క్రోధేన మహతాఽఽవిష్టో నిఃశ్వసన్నురగో యథా || 6.53.1 ||

దీర్ఘముష్ణం వినిఃశ్వస్య క్రోధేన కలుషీకృతః |
అబ్రవీద్ రాక్షసం క్రూరం వజ్రదంష్ట్రం మహాబలం || 6.53.2 ||

గచ్ఛ త్వం వీర నిర్యాహి రాక్షసైః పరివారితః |
జహి దాశరథిం రామం సుగ్రీవం వానరైః సహ || 6.53.3 ||

తథేత్సుక్త్వా ద్రుతతరం మాయావీ రాక్షసేశ్వరః |
నిర్జగామ బలైః సార్థం బహుభిః పరివారితః || 6.53.4 ||

నాగైరశ్వైః ఖరైరుష్టైః సంయుక్తః సుసమాహితః |
పతాకాధ్వజచిత్రైశ్చ బహుభిః సమలంకృతః || 6.53.5 ||

తతో విచిత్రకేయూరముకుటేన విభూషితః |
తనుత్రం స సమావృత్య సధనుర్నిర్యయౌ ద్రుతం || 6.53.6 ||

పతాకాలంకృతం దీప్తం తప్తకాంచనభూషితం |
రథం ప్రదక్షిణం కృత్వా సమారోహచ్ఛమాపతిః || 6.53.7 ||

ఋష్టిభిస్తోమరైశ్చిత్రైః శక్ష్ణైశ్చ ముసలైరపి |
భిందిపాలైశ్చ చాపైశ్చ శక్తిభిః పట్టిశైరపి || 6.53.8 ||

ఖడ్గైశ్చక్రైర్గదాభిశ్చ నిశితైశ్చ పరశ్వాదైః |
పదాతయశ్చ నిర్యాంతి వివిధాః శస్త్రపాణయః || 6.53.9 ||

విచిత్రవాససః సర్వే దీప్తా రాక్షసపుంగవాః |
గజా మహోత్కటాః శూరాశ్చలంత ఇవ పర్వతాః || 6.53.10 ||

తే యుద్ధకుశలా రూఢాస్తోమరాంకుశపాణిభిః |
అన్యే లక్షణసంయుక్తాః శూరారూఢా మహాబలాః || 6.53.11 ||

తద్ రాక్షసబలం సర్వం విప్రస్థితమశోభత |
ప్రావృట్కాలే యథా మేఘా నర్దమానాః సవిద్యుతః || 6.53.12 ||

నిఃసృతా దక్షిణద్వారాదంగదో యత్ర యూథపః |
తేషాం నిష్కమమాణానామశుభం సమజాయత || 6.53.13 ||

ఆకాశాద్ విఘనాత్ తీవ్రా ఉల్కాశ్చాభ్యపతంస్తదా |
వమంతః పావకజ్వాలాః శివా ఘోరా వవాశిరే || 6.53.14 ||

వ్యాహరంత మృగా ఘోరా రక్షసాం నిధనం తదా |
సమాపతంతో యోధాస్తు ప్రాస్థలంస్తత్ర దారుణం || 6.53.15 ||

ఏతానౌత్పాతికాన్ దృష్ట్వా వజ్రదంష్ట్రో మహాబలః |
ధైర్యమాలంబ్య తేజస్వీ నిర్జగామ రణోత్సుకః || 6.53.16 ||

తాంస్తు విద్రవతో దృష్ట్వా వానరా జితకాశినః |
ప్రణేదుః సుమహానాదాన్ దిశః శబ్దేన పూరయన్ || 6.53.17 ||

తతః ప్రవృత్తం తుములం హరీణాం రాక్షసైః సహ |
ఘోరాణాం భీమరూపాణామన్యోన్యవధకాంక్షిణాం || 6.53.18 ||

నిష్పతంతో మహోత్సాహా భిన్నదేహశిరోధరాః |
రుధిరోక్షితసర్వాంగా న్యపతన్ ధరణీతలే || 6.53.19 ||

కేచిదన్యోన్యమాసాద్య శూరాః పరిఘబాహవః |
చిక్షిపుర్వివిధాఞ్శస్త్రాన్ సమరేష్వనివర్తినః || 6.53.20 ||

ద్రుమాణాం చ శిలానాం చ శస్త్రాణాం చాపి నిఃస్వనః |
శ్రూయతే సుమహాంస్తత్ర ఘోరో హృదయభేదనః || 6.53.21 ||

రథనేమిస్వనస్తత్ర ధనుషశ్చాపి ఘోరవత్ |
శంఖభేరీమృదంగానాం బభూవ తుములః స్వనః || 6.53.22 ||

కేచిదస్త్రాణి సంత్యజ్య బాహుయుద్ధమకుర్వత || 6.53.23 ||

తలైశ్చ చరణైశ్చాపి ముష్టిభిశ్చ ద్రుమైరపి |
జానుభిశ్చ హతాః కేచిద్ భగ్నదేహాశ్చ రాక్షసాః |
శిలాభిశ్చూర్ణితాః కేచిద్ వానరైర్యుద్ధదుర్మదైః || 6.53.24 ||

వజ్రదంష్ట్రో భృశం బాణై రణే విత్రాసయన్ హరీన్ |
చచార లోకసంహారే పాశహస్త ఇవాంతకః || 6.53.25 ||

బలవంతోఽస్త్రవిదుషో నానాప్రహరణా రణే |
జఘ్నుర్వానరసైన్యాని రాక్షసాః క్రోధమూర్చ్ఛితాః || 6.53.26 ||

జఘ్నే తాన్ రాక్షసాన్ సర్వాన్ ధృష్టో వాలిసుతో రణే |
క్రోధేన ద్విగుణావిష్టుః సంవర్తక ఇవానలః || 6.53.27 ||

తాన్ రాక్షసగణాన్ సర్వాన్ వృక్షముద్యమ్య వీర్యవాన్ |
అంగదః క్రోధతామ్రాక్షః సింహః క్షుద్రమృగానివ || 6.53.28 ||

చకార కదనం ఘోరం శక్రతుల్యపరాక్రమః |
అంగదాభిహతాస్తత్ర రాక్షసా భీమవిక్రమాః || 6.53.29 ||

విభిన్నశిరసః పేతుర్నికృతా ఇవ పాదపాః |
రథేశ్చిత్రైర్ధ్వజైరశ్చైః శరీరైర్హరిరక్షసాం || 6.53.30 ||

రుధిరౌఘేణ సంఘన్నా భూమిర్భయకరీ తదా |
హారకేయూరవస్త్రైశ్చ శస్త్రైశ్చ సమలంకృతా || 6.53.31 ||

భూమిర్భాతి రణే తత్ర శారదీవ యథా నిశా |
అంగదస్య చ వేగేన తద్ రాక్షసబలం మహత్ |
ప్రాకంపత తదా తత్ర పవనేనాంబుదో యథా || 6.53.32 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే త్రిపంచాశః సర్గః ||